

4. ÉVFOLYAM

Alapóraszám: 36 óra
1 óra/hét

A témakörök áttekintő táblázata

Témakör sorszáma	Témakör neve	Óraszám
1.	Anyagok a környezetünkben. Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés.	19
2.	Otthon – család – életmód	8
3.	Jeles napok, ünnepek	5
4.	Közlekedés	4
Összes óraszám:		36

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	1. Anyagok a környezetünkben. Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés.	Órakeret 19 óra
Előzetes tudás	A feladatmegoldáshoz szükséges ismeretek szerzése, és célszerű felhasználása. Tapasztalatok megfogalmazása, a probléma, az igény felismerése. Tervezés, kivitelezés, ellenőrzés, értékelés mintakövetéssel. A felhasználásra kerülő anyagok vizsgálati teendői, az eszközök, szerszámok felismerése, célszerű használata.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tapasztalatszerzés a tárgyak, modellek készítéséhez felhasznált anyagokról, eszközökről, technológiákról. A tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése. A feladatok végrehajtási lépéseinek megtervezése, a szükséges idő, anyag, munkamennyiség becslése, eleinte mintakövetéssel, később önállóan. A tevékenységhez használt szöveges, rajzos, képi mintakövetésből származó utasítások, tervek végrehajtása. Figyelem és elővigyázatosság a tervezett és az aktuálisan végzett tevékenységgel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés a biztonságos tevékenység végrehajtására. A tevékenységhez kapcsolódó baleseti veszélyek és más biztonsági kockázatok felismerése, megelőzése, a segítségnyújtás lehetőségeinek megismertetése. Az eszközök, szerszámok célszerű, rendeltetésszerű biztonságos használata. Kézügyesség, mozgáskoordináció, jó testtartás, megfelelő erőkifejtés képességének fejlesztése. Munka közbeni rend, tisztaság fenntartása, törekvés a takarékosagra.	

Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Javasolt tevékenységek
<i>Ismerkedés a felhasznált anyagok tulajdonságaival.</i> Anyagvizsgálat: ránézéssel, tapintással, szaglással, majd különféle próbák végzésével. Az anyagok tulajdonságai és felhasználásuk közötti összefüggés megvártatása. Az anyagok tulajdonságai és felhasználási lehetőségeket befolyásoló tényezők.	– Természetes és mesterséges környezet megfigyelése; – Különböző termékek, természeti anyagok tapasztalati úton történő megismerése, felhasználása; – Természetes és mesterséges anyagokból készült tárgyak gyűjtése, csoportosítása, környezettudatos felhasználásuk; – Természetes és mesterséges anyagok közötti kapcsolat vizsgálata: nyersanyag-alapanyag-termék;
<i>Tárgyak készítése, technológiák elsajátítása.</i> A hímzés eszközei, hímzőtü, hímzőcéna. Ajándéktárgy készítése hímzéssel, pl. karácsonyra, anyák napjára, húsvétra hímzett kép, vagy színes falikép készítése. (száröltés, láncöltés, laposöltés, keresztöltés, gobelin öltés) és gyakorlása. Papír és filcanyag, festék, ragasztó felhasználásával, adventi naptár, mécesstartó, ujjbábok, udvari bolond, virágos tojástartó koszorú, cukorvirág készítése. A tárgyak készítése közben utalás az alapanyagok gyártási technológiájára. A szövés alapelemeivel való megismertetés, körömfonás, szalagszövés. Faanyagok, gyurma és papír felhasználásával házika, csuszka, papírra készítése. Modellek összeállítása, természetes és mesterséges anyagok felhasználásával (pl. hídmodell, repülőgép, szélkerék, vitorlás hajó és KRESZ táblák modellezése). Épület makettek, jármű modellek készítése, fa- és fémépítő, valamint legójáték felhasználásával. A különféle munkadarabok, modellek, makettek elkészítése során becslés, mérés, előrajzolás, méretre alakítás gyakorlása. A kéziszerszámok biztonságos használatának gyakoroltatása, tárolása, a veszélyforrások felismertetése használat közben. A munkahely rendjének megteremtése és	– A környezetátalakító tevékenységek csoportosítása. Az ember környezetalakító tevékenysége és ennek következményei; – A gyűjtött természetes anyagokból kép készítése; – Különböző éghajlatú lakások készítése természetes és mesterséges anyagokból. – Anyagvizsgálatok végzése a felhasználhatóság szempontjából; – Mit miből készítenk, és miért?; – Figurák, apróbb használati tárgyak készítése képlékeny anyagokból; – A papír tulajdonságainak vizsgálata, funkcionak megfelelő alkalmazása; – Állatkert és virágos kert készítése hajtogatással; – Térbeli dekorációk papírból, papírcsíkból; – Ötletes képeslapok, meghívók tervezése, készítése; – Ajándék- és tároló dobozok készítése karcolással, hajlítással; – Vár, papírház vagy manóház készítése kartonpapírból; – Modellek készítése alaklemez segítségével íves és egyenes nyírással; – A fa tulajdonságainak megismerése felhasználhatóság szempontjából; – Képket, kulcstartó, kisautó, poháralátét készítése darabolással, csiszolással, hegyezéssel; – A textilek csoportosítása felhasználásuk szerint; – Textilgyűjtemény készítése; – Öltésfajták megismerése: előöltés, díszítő

megőrzése.	öltések;
<i>Mindennapos használati tárgyaink:</i> A gyerekek által használt tárgyak értéke, tulajdonságai, alapanyaguk előállításuk módjuk, az előállításuk folyamatábrája. A tárgyak használata közbeni veszélyforrások, balesetmegelőzés, segítségnyújtás. A tárgyak értékeinek megőrzése. (iskolai felszerelések, játéktárgyak, sporteszközök, otthoni tárgyak)	– Használati tárgyak készítése megfelelő textilből kézi varrással: zsebkendő-, toll- vagy mobiltelefon-tartó; – Bábok, kabalafigurák, túpárna készítése gombvarrással; – A szövés technikájának megismerése szövőkeret vagy madzagszövő segítségével.
Tanulási eredmények	– az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton, önállóan szerez ismereteket – szín, alak, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi minőség; – alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát. – adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat; – egyszerű szöveges, rajzos és képi utasításokat hajt végre a tevékenysége során; – alkotótevékenysége során előkészítő, alakító, szerelő és felületkezelő műveleteket végez el; – saját és társai tevékenységét a kitűzött célok mentén, megadott szempontok szerint reálisan értékeli; – értékelés után megfogalmazza tapasztalatait, következtetéseket von le a későbbi eredményesebb munkavégzés érdekében; – felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán; – rendet tart a környezetében; – törekszik a takarékos anyagfelhasználásra; – szelektíven gyűjti a hulladékot; – rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel; – otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzeteit felismeri, és ismeri megelőzésük módját; – takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel; – tudatosan megtartja az egészséges és biztonságos munkakörnyezetét; – az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet; – társaival munkamegosztás szerint együttműködik a csoportos munkavégzés során; – felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét; – ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák,

	hivatások jellemzőit.
Kulcsfogalmak/ Fogalmak	Anyag, alapanyag, félkész termék, termék, szerszám, fizikai tulajdonság, technológiai tulajdonság. Anyagvizsgálat, termelés, makett, modell, minta, anyagi tulajdonságok. Becslés, mérés, méretarány, méretek, szélesség, hosszúság, magasság. Természetes anyag, mesterséges anyag, előállítási folyamat, sablon, szálalás, fonás, csomózás, nemezelés. Anyagtakarékosság, értékmegőrzés, újrahasznosítás. Építmények, építőelemek.

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	2. Otthon – család – életmód	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Közvetlen tapasztalatok megfogalmazása a családról, a családtagok feladatvállalásáról. Egészséges munkamegosztás, elemi munkaszokások ismerete, annak gyakorlása. Generációs kapcsolatok a családban. A családtagok feladatai, tevékenységi szerepük. A közvetlen környezet jellemzői, természeti és mesterséges anyagok. Információszerzés lehetőségei (könyvtár, internet, média).	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A pozitív akarati tulajdonságok, és az elvárt jó, magatartási jellemzők fejlesztése (önállóság, segítőkészség, másokra való odafigyelés, tolerancia, engedelmisség, udvariasság). Elvárások, normák megfogalmazása. Együttműködés a családtagokkal, munkájuk jó szándékú értékelése, vélemények megfogalmazásának gyakorlása egyszerű indoklással. A család takarékos gazdálkodásformáinak elsajátítása, életkori sajátosságuknak megfelelően.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények		Javasolt tevékenységek
<i>Önkiszolgálás-vendéglátás:</i> Családi élethelyzetek, életszínterek, a konyha, mint az ételkészítés színtere. Egyszerű étel készítése, pl.: szendvics és tea. Asztalterítés és tálalás szabályai. Szalvétahajtogatás. Családtagok feladatai, egységes munkamegosztás otthon. Önkiszolgáló feladatok gyakorlása. Vendégvárás, vendégek fogadása otthon és az iskolában.		– Különböző típusú házak megfigyelése környezetünkben. – Lakópark készítése kisebb dobozokból. – Lakásmodell készítése építőjáték vagy szerelőkészlet segítségével. – Apróbb dobozok segítségével babaház berendezése. – A lakás tisztántartásához napi- és hetirend készítése, ezeknek a munkáknak az elosztása a családban. – A lakásban leggyakrabban található növények ápolásának megismerése. – Az egészséges tápanyagok megismerése, melynek alapján változatos étrend összeállítása. – Egyszerű ételek, italok készítése.
<i>Családi ünnepek:</i> Ünneplés a családban. Karácsony, anyák napja, húsvét. Szokások és hagyományok gyűjtése.		

Alkalomhoz illő ajándéktárgyak készítése. Az ünnepi dekorációk jelentése, készítése. Az ünnepek jelentése, felkészülés, tervezés, végrehajtás és az elvégzett feladatok értékelése.	– Ünnepi asztal terítése. – Szülinapi zsúr kellékeinek elkészítése. – A tisztálkodáshoz szükséges megfelelő kozmetikumok kiválasztása. – Alkalomhoz illő öltözet és az életkornak megfelelő divat követése. – A háztartás gépeinek megismerése, ezek biztonságos használata.
<i>Önismeret:</i> Mire vagyok képes. Önjellemzés, a családban betöltött szerepem, az osztályközösségben egyenrangú elhelyezések. Saját munkák értékelése, a hibák felvállalása, korrigálás tevékenység végzése közben. Tudatosság az ismeretek elsajátítása és a gyakorlati feladatok megoldása közben.	
<i>Gazdálkodás a családban:</i> Bevételi és kiadási források elvégzése, jelentésük, zsebpénz kezelése és beosztása. Takarékoskodás otthon és az iskolában, egyénileg és közösen, energiával, pénzzel, fogyasztási cikkekkel. Helyes időbeosztás.	
<i>Egészséges életvitelünk:</i> Az egészséggel kapcsolatos fogalmak tisztázása, egészség, betegség. Egészséges környezet kialakítása, teendők ennek érdekében, az egészséges, tiszta környezet megóvása (víz, levegő). Egészségkárosító, környezetkárosító hatások a közvetlen környezetben, a háztartásban és a közlekedésben. Megelőzés, kármentesítés. Kapcsolódás a környezetbarát gazdálkodási programokhoz (szelektív hulladékgyűjtés, a hulladékok újrahasznosításának lehetőségei).	
Tanulási eredmények	– ismeri a családellátó tevékenységeket, melyek keretében vállalt feladatait az iskolai önellátás során munkamegosztásban végzi – terítés, rendrakás, öltözködés, növények, állatok gondozása stb.; – felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét; – felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán; – otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzeteit felismeri, és ismeri megelőzésük

	módját; – takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel; – rendet tart a környezetében; – törekszik a takarékos anyagfelhasználásra; – szelektíven gyűjti a hulladékot; – ismeri a tudatos vásárlás néhány fontos elemét; – ismeri az egészségmegőrzés tevékenységeit.
Kulcsfogalmak/ Fogalmak	Család, családtag, generáció, életmód, lakhely, családi ház, lakás, otthon, közösség, háztartás, házimunka, veszélyforrás, baleset, munkamegosztás, ünnep, egészséges életvitel, táplálkozás, időbeosztás, napirend, szabadidő, környezet, környezetkárosítás, környezetbarát, szelektív hulladékgyűjtés, takarékoság, zsebpénz, energia, fogyasztási cikk.

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	3. Jeles napok, ünnepek	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Baráti, iskolai és lakóhelyi rendezvényeken szerzett élmények és gyakorlati tapasztalatok. Néhány helyi szokás és helyi hagyomány ismerete. A megbeszélte öltözködési és viselkedési szabályok betartása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Közös értékek, szokások, hagyományok őrzése. Az ünnepekre való felkészülés, az ünneplés, az ünneplés utáni teendők végzésének természetes és megőrzendő szokásként való kezelése. Ismerkedés a tervezés, a szervezés, az irányítás, a vezetés feladataival, folyamatos kommunikáció, egyeztetés, esetleg átalakítás, ezen részek gyakoroltatása játékos és önálló, vagy csoportos formában. A feladatok megosztására és a részfeladatok egyre önállóbb végrehajtására való szoktatás, a kockázati tényezők felismerése, mérlegelése, beépítése a lebonyolításba. A tapasztalatok (eredményesség és etikus magatartás) elemzése, értékelése, a hibák elismerése és megszüntetése, ezek kiküszöbölése a későbbiek folyamán. A szabadidő hasznos eltöltésének tudatosítása.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Javasolt tevékenységek	
<i>Iskolai és osztályrendezvények:</i> Iskolai és osztályrendezvények (pl.: mikulás, karácsony, farsang, húsvét, anyák napja, gyermeknap, osztálykirándulás, sportnap, játszódélután, nemzeti ünnepek, az iskola hagyományos ünnepei) előkészítése és lebonyolítása. Az ünneplés lebonyolításával kapcsolatos tudnivalók. A	– Esztétikus dekorációk tervezése és készítése népi, vallási, nemzeti és családi ünnepekre, különböző anyagokból. – Ünnepekhez kapcsolódó egyszerű hagyományos ételek készítése. – A magyar népviselet és népszokások megismerése: memóriakártyák készítése. – A keresztény ünnepekhez, hagyományőrző rendezvényekhez kapcsolódó tárgyak,	

szükséges kellékek (meghívó, programfüzet, díszletek, jelmezek, stb.) előállítása, vagy beszerzése. Az átélt érzések megfogalmazása, a közös tapasztalatok megbeszélése és esetleges rögzítése.	ajándékok, eszközök, munkadarabok készítése. (karácsony, húsvét, anyák napja, ...)
<i>A közösségért végzett munka:</i> A közösségi tér közösséghez alakítása: tanterem dekoráció, faliújság készítése, zöldsarok kialakítása (dísznövények). Az iskola esztétikus, harmonikus, külső és belső környezetének kialakításában való részvétel a tanulók életkori sajátosságainak megfelelően. A munka megszervezése, lebonyolítása és értékelése. Tehetséggondozás, versenyek.	
Tanulási eredmények	– adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat; – alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát;
Kulcsfogalmak/ Fogalmak	Közösségi munka, közösségi szerep, rendezvény, ünnepek, nemzeti ünnepek, egyházi ünnepek, munkaszervezés, programszervezés, értékelési szempontok.

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	4. Közlekedés	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	A gyalogos közlekedés szabályainak fegyelmezett és tudatos alkalmazása. Helyes viselkedés, csoportos közlekedési helyzetben. A gyalogos közlekedést szabályozó jelzések ismerete (jelzőtáblák, jelzőlámpák, útburkolati jelek). Helyes viselkedés a közlekedési eszközökön (személyautó, autóbusz, villamos, metró, és vonat).	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A biztonságos gyalogos közlekedési ismeretek megszilárdítása. A közösségi közlekedési környezet szabályainak ismeretbővítése. Figyelem, fegyelem fontossága minden közlekedési helyzetben. Közlekedési balesetek lehetséges okainak feltárása, teendők az elhárításuk és megelőzésük érdekében. Segítségnyújtás közlekedési balesetben, a lehetőségek felismertetése, és gyakorlása az életkori sajátosságoknak megfelelően. A kerékpár felépítésének és működésének megismerése. A városi, országúti, vasúti, vízi- és légi közlekedés szerepének átlátása,	

	eszközeinek megismerése.
Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Javasolt tevékenységek
<i>Gyalogos közlekedési ismeretek:</i> A 3. évfolyamon tanult közlekedési ismeretek felelevenítése (pl.: konstrukciós játékok, faépítő és legó) felhasználásával, közlekedési szituációk lejátszása.	– A közlekedési eszközök csoportosítása környezetvédelmi szempontból. – Társasjáték készítése a gyalogos és a kerékpáros közlekedési szabályokhoz kapcsolódóan. – Lakópark készítése úthálózattal, jelzőtáblákkal.
<i>Kerékpározási alapismeretek:</i> A kerékpár részei, működése, közlekedés biztonsági állapota, kötelező felszerelési tárgyai, biztonsági eszközök. Közlekedés lakóövezetben és kerékpárúton. A kerékpárút közlekedési jelzéseinek megismerése. Jelzőtábla típusok – elsőbbséget jelző táblák, veszélyt jelző és tilalmi táblák. Az úttest részei. Útburkolati jelek. Kerékpárosok és gyalogosok viszonya közösen használt területeken.	
<i>Közösségi közlekedés és morál a tömegközlekedésben:</i> Viselkedési szabályok a közösségi közlekedési környezetben. Jegyvásárlás, jegykezelés, leszállási szándék jelzése. Balesetmentes, fegyelmezett, figyelmes viselkedési szabályok a helyben használt közlekedési járműveken. Kiránduláson, gyalogtúrákon a szabályok gyakorlati alkalmazása.	
<i>Közlekedési eszközök, környezet- és egészségtudatos közlekedés:</i> A szárazföldi, vízi-és légi közlekedés eszközei. Egészségünk és a kerékpáros közlekedés közötti kapcsolat. Közlekedési környezetünk veszélyforrásai. A szabályok be nem tartásából fakadó veszélyek.	
Tanulási eredmények	– ismeri és használni, alkalmazni tudja a legfontosabb közlekedési lehetőségeket, szabályokat, viselkedési elvárásokat; – az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet; – rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési

	és problémamegoldási képességgel.
Kulcsfogalmak/ Fogalmak	Úttest, kerékpárút, gyalogos forgalom, fényjelzőkészülék, alul- és felüljáró, útburkolati jel, közösségi (tömeg) közlekedés. Helyi és helyközi közlekedés. Forgalomtól elzárt terület. Kerékpározás irányjelzései, bekanyarodás, megállás, újraindulás. Biztonsági szabály. Udvariassági szabály, károsanyag-kibocsátás, légszennyezés, védőfelszerelések.

A FEJLESZTÉS VÁRT EREDMÉNYEI A 4. ÉVFOLYAM VÉGÉN
- Mindennapokban nélkülözhetetlen praktikus ismeretek – háztartási praktikák – elsajátítása és begyakorlása. - Használati utasítások értő olvasása, betartása. - Sikerélmények (a felfedezés és önálló próbálkozás öröme, a motiváló hatás érvényesülése tárgyaláskor). - A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása. - Egyszerű tárgyak elkészítése mintakövetéssel. - Munkaeszközök célszerű megválasztása és szakszerű, balesetmentes használata. - A kerékpárosokra, gyalogosokra vonatkozó közlekedési szabályok, útburkolati jelek, jelzőtáblák jelentésének ismerete, tudatos, készségszintű alkalmazása. - A kerékpár használatához szükséges ismeretek elsajátítása. - Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során. - Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.

A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI:

- Sajátítsa el és gyakorolja be a mindennapokban nélkülözhetetlen praktikus ismereteket.
- Ismerje a hétköznapijainkban használatos anyagokat, meg tudja állapítani tulajdonságait megfigyelés alapján, és erről fogalmazza meg tapasztalatait.
- Meg tudja választani az adott munkához szükséges eszközöket, valamint használja szakszerűen és balesetmentesen.
- A munkaeszközök célszerű megválasztása után balesetmentesen, szakszerűen dolgozzon.
- A kerékpárosokra, gyalogosokra vonatkozó közlekedési szabályokkal, útburkolati jelek, jelzőtáblák jelentésének ismeretével legyen tisztában, alkalmazza készségszinten.
- Sajátítsa el a kerékpár használatához szükséges ismereteket.

Értékelés a 4. évfolyam félévkor és tanév végén:

A továbbhaladás feltételei címszó alatt megadott szempontok alapján osztályzattal értékelünk.